

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту постанови Верховної Ради України
«Про звернення до Кабінету Міністрів України
щодо невідкладного вжиття комплексних заходів для належного
врегулювання цін на енергоносії та їх доставку для побутових споживачів»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

До 1 серпня 2020 природний газ населенню продавав/постачав "Нафтогаз України" за встановленою Кабінетом Міністрів України ціною. Фактично Уряд в ручному режимі встановлював ціну природного газу для населення. Згідно постанов КМУ від 19.10.2018 р № 867 та від 03.04.2019 № 293 на період з **1 листопада 2018 р. по 31 грудня 2019 р.** ціна, за якою НАК Нафтогаз України продавав/постачав природний газ побутовим споживачам, дорівнювала середній арифметичній ціні газу, за якою компанія продавала його промисловим споживачам, помноженій на **дисконтуючий коефіцієнт**. А вже з **1 січня 2020 року** – за ціною не вище середньої арифметичної ціни газу для промислових споживачів.

Ринок природного газу для населення почав функціонувати з **1 серпня 2020 року**, тобто саме з того моменту побутовий споживач отримав право обирати постачальника природного газу самостійно, залежно від ціни та якості сервісу. На даний час регульованими державою, зокрема Регулятором, відповідно до частини шостої статті 4 Закону залишаються тарифи на послуги транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу.

Крім того, у рамках реформи ринку природного газу у жовтні 2019 року Регулятором були розділені функції з транспортування (постачання) та розподілу (тобто управління системою газопроводів) природного газу. Відповідні зміни були внесені до Кодексу газорозподільних мереж у частині методики розрахунку тарифу (постанова НКРЕКП від 07.10.2019 № 2080). Відповідно до внесених змін, **із кінцевого платежу за природний газ був виокремлений тариф на послугу розподілу природного газу.**

Таким чином, з 1 січня 2020 року побутовим споживачам крім платіжки за сам газ, за якою вони сплачують постачальнику, надходить ще платіжка за послуги з розподілу газу – за якою споживачі сплачують операторам газорозподільних мереж (ГРМ). Цей підхід мав забезпечити рівномірне навантаження з оплати послуг споживачеві та забезпечити прогнозування тарифної виручки облгазів.

Разом тим, Постановою НКРЕКП від 07.10.2019 № 2080 також внесені зміни до Методики визначення та розрахунку тарифу на послуги розподілу природного газу, відповідно до яких ***тариф на послуги розподілу газу розраховується шляхом ділення вартості затрат на обслуговування газових мереж на замовну потужність*** (обсяг фактично поставленого газу за

попередній газовий рік). Таким чином, при однаковій вартості затрат на обслуговування мереж для різних операторів ГРМ тариф може бути різним, залежно від обсягу поставленого газу. Тому тарифи на послуги розподілу природного газу встановлюються НКРЕКП індивідуально для кожного окремого оператора газорозподільних мереж.

Упродовж 2020 року тарифи за розподіл газу змінювалися двічі (з 1 січня – в середньому зростання на 40% та з 1 липня – на 22%). З початку поточного року тарифи з розподілу газу знову змінено (в середньому зростання на 42%). При цьому слід наголосити, що градація між найвищими та найнижчими тарифами різниться практично в сім разів. Так, найнижчі тарифи без ПДВ, встановлені для АТ "Київгаз", АТ "Харківгаз" і становлять 0,31 грн. за куб.м та 0,35 грн за кум.м газу відповідно, а для ТОВ "Газовик" (Вінницька обл.) - 2,55 грн/куб.м., для ПАТ "Лубнигаз" (Полтавська обл.) – 2,45 грн/куб.м.

Відповідно до частини шостої статті 4 Закону ціни на ринку природного газу, що регулюються державою повинні бути недискримінаційними та прозорими, але, виходячи з логіки обчислення тарифу на розподіл, чим менше газу поставлено оператором ГРМ споживачам у попередній період - тим вищий тариф. Це призводить до систематичного зростання заборгованості населення за спожиті енергоносії, відповідно облгазам не має за що утримувати свою інфраструктуру.

Також не враховані інтереси побутових споживачів, в тому числі вразливих. Особливо це стосується тих споживачів, які:

- проживають в 10-кілометровій зоні від місця видобутку газу;
- обладнали домівки сучасними енергозберігаючими технологіями.

Логічно, що, як мінімум, доставка газу для таких споживачів повинна бути нижчою та необхідно запроваджувати для них понижуючий коефіцієнт при розрахунку тарифів.

Крім того, не враховано інтереси громад, які витратили власні кошти на побудову гілок газогонів для постачання газу до населених пунктів, що входять до складу таких громад.

Такі підходи та систематичне зростання величини тарифів в черговий раз викликали хвилю протестів серед населення України. Зокрема в Полтавській, Івано-Франківській, Чернівецькій, Миколаївській областях в знак протесту проти підвищення тарифів населенням блокується проїзд трасами міжнародного значення.

2. Цілі і завдання прийняття акта

Цілі і завдання законопроекту – вжиття заходів для належного врегулювання цін на енергоносії та їх доставку для населення.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту акта

Проектом пропонується доручити Кабінету Міністрів України вжити наступних заходів:

1) вжити заходів щодо інформування та надання роз'яснення населення про:

порядок та особливості встановлення оплати природного газу побутовим споживачам;

обґрунтованість розрахунку встановлення оплати за природній газу, в тому за його транспортування газу на основі обсягів споживання газу протягом попереднього газового року;

2) вжити заходів щодо внесення змін до відповідного розрахунку тарифів, та внесення змін до відповідного законодавства щодо зменшення тарифів для побутових споживачів, в тому числі забезпечення звільнення від плати за транспортування газу побутових споживачів, що проживають в 10-кілометровій зоні від безпосереднього місця видобутку природного газу;

3) здійснити перерахунок тарифів для населення, починаючи з 1 січня 2021 року з урахуванням вжитих заходів відповідно до цієї Постанови.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

До основних нормативно-правових актів у даній сфері правового регулювання відноситься Закони України "Про ринок природного газу.

Реалізація положень поданого проекту акта не потребує внесення змін до законодавчих актів.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту постанови не потребує додаткових фінансових витрат за рахунок Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Прийняття проекту дозволить оперативно відреагувати на проблему, що склалася у зв'язку з підвищенням тарифів на енергоносії, а також:

забезпечити невідкладного вжиття комплексних заходів для належного врегулювання цін на енергоносії та їх доставку для населення;

зупинити практику постійного підвищення цін на природний газ та електроенергію для побутових споживачів та створити належні правові підстави для справедливого формування тарифів у цій сфері.

Народні депутати України

**Кулініч О.І.
Арешонков В.Ю.
Бабенко М.В.
Бакунець П.А.
Білозір Л.М.
Вацак Г.А.
Вельможний С.А.
Горват Р.І.
Єфімов М.В.
Кіт А.Б.
Ковальов О.І.
Кучер М.І.
Лунченко В.В.
Люшняк М.В.
Петьовка В.В.
Поляк В.М.
Приходько Б.В.
Сухов О.С.
Шахов С.В.**

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Кулініч Олег Іванович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000006A0C2A0088D28300
Дійсний до: 08.05.2022 9:30:43

Апарат Верховної Ради України
№ 348д9/1-2021/4639 від 11.01.2021

314558